

Stærðfræðikeppni Menntaskólans í Reykjavík fyrir grunnskólanema, haldin 14. mars 2017 10. bekkur

Lausnir

Dæmi 1. Svar: $(1,1;-2,1;1,0)$.

LAUSN: Summan talnanna í þrenndinni $(1,1;-2,1;1,0)$ er $1,1+(-2,1)+1,0=2,1-2,1=0$.
Summa talna hinna er 1.

Dæmi 2. Svar: $\frac{630}{5}$.

LAUSN: Hér er $\frac{630}{5}=126$, $100+\frac{125}{5}=125$, $5^3=125$ og $\frac{5^4}{5}=5^{4-1}=5^3=125$ og 126 er þá stærst.

Dæmi 3. Svar: 6.

LAUSN: Talan $4^4 \cdot 5^4$ er $4^4 \cdot 5^4 = (4 \cdot 5)^4 = 20^4 = 2^4 \cdot 10^4 = 16 \cdot 10000 = 160.000$ sem er 6 tölustafa.

Dæmi 4. Svar: 505.

LAUSN: Látum x tákna fjölda þeirra sem voru á undan Jóhönnu. Þá voru $3x$ á eftir henni og þá fæst jafnan $x+1+3x=2017$ eða $4x=2016$ svo $x=504$. Jóhanna var því í 505. sæti.

Dæmi 5. Svar: 100.

LAUSN: Við stytum samliggjandi brot og fáum

$$\frac{1}{2} \cdot \frac{2}{3} \cdot \frac{3}{4} \cdot \frac{4}{5} \cdot \frac{5}{6} \cdot \frac{6}{7} \cdot \frac{7}{8} \cdot \frac{8}{9} \cdot \frac{9}{10} \cdot 1000 = \frac{1}{10} \cdot 1000 = 100.$$

Dæmi 6. Svar: $\div$.

LAUSN: Ef við setjum deilingarmerki í stað ? í $(6?3)+4-(2-1)$ fæst

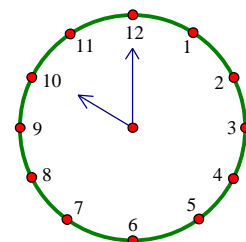
$$(6?3)+4-(2-1) = (6 \div 3)+4-(2-1) = 2+4-1 = 5 \text{ svo þá er jafnan rétt.}$$

Dæmi 7. Svar: 60° .

LAUSN: Nú er hringur klukkunnar 360° og honum er skipt í 12

bil svo hvert bil er $\frac{360^\circ}{12} = 30^\circ$. Það eru tvö bil á milli vísanna á

klukkunni þegar hún er 10 svo hornið er 60° .

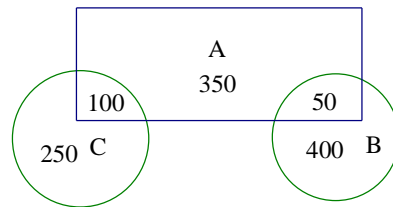

Dæmi 8. Svar: 400.

LAUSN: Fyrir breytinguna er garðurinn $50 \cdot 10 = 500$ fermetrar. Ummál hans er $2 \cdot 50 + 2 \cdot 10 = 120$ metrar. Ummál nýja garðsins er líka 120 metrar og hann er ferningslaga svo hver hlið hans er 30 metrar. Flatarmál hans er þá $30 \cdot 30 = 900$ fermetrar. Garðurinn hefur því stækkað um $900 - 500 = 400$ fermetra.

Dæmi 9. Svar: 1150.

LAUSN: Blómabeð A hefur 350 blóm sem eru hvorki hluti af beði B né C. Beð B hefur 400 blóm sem eru hvorki sameiginleg A né C og beð C hefur 250 blóm sem eru hvorki sameiginleg A né B. Alls eru blómin því $350 + 400 + 250 + 50 + 100 = 1150$. Lausnina má einnig fá með því að reikna $500 + 450 + 350 - 50 - 100 = 1150$.

Dæmi 10. Svar: 27%.

LAUSN: Liðið hefur leikið 15 leiki og tapað 4 leikjum. Það hefur þá tapað

$$\frac{4}{15} \cdot 100 = \frac{4 \cdot 100}{15} \% \approx 26\frac{2}{3} \% \approx 27\% \text{ leikjanna.}$$

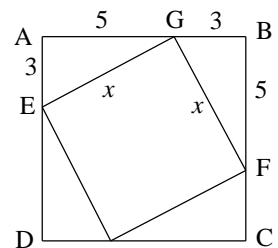
Dæmi 11. Svar: 5.

LAUSN: Þórey þurfti að svara 60% af 75 dæmum rétt en það eru $0,60 \cdot 75 = 45$ dæmi. Fjöldi dæma sem hún svaraði rétt er $0,7 \cdot 10 + 0,4 \cdot 30 + 0,6 \cdot 35 = 7 + 12 + 21 = 40$ dæmi. Hún þurfti því að svara $45 - 40 = 5$ dæmum í viðbót rétt.

Dæmi 12. Svar: 34.

LAUSN: Köllum hliðarlengd minni ferningsins x . Flatarmál hans er þá $x \cdot x = x^2$. Við notum svo reglu Pýþagórasar á þríhyrninginn AEG til þess að finna x^2 sem gefur $x^2 = 3^2 + 5^2 = 9 + 25 = 34$ svo flatarmálið er 34.

Eins má draga flatarmál þríhyrninganna fjögurra frá flatarmáli stærri ferningsins og fá $8^2 - 4 \cdot \frac{1}{2} \cdot 3 \cdot 5 = 34$.

Dæmi 13. Svar: $x = 4,25 = \frac{17}{4}$.

LAUSN: Höfum

$$\frac{1}{4}(8x - 6) - 3 = \frac{1}{7}(8x - 6) \Leftrightarrow 7(8x - 6) - 3 \cdot 4 \cdot 7 = 4(8x - 6) \Leftrightarrow 56x - 42 - 84 = 32x - 24$$

$$\Leftrightarrow 56x - 32x = -24 + 42 + 84 \Leftrightarrow 24x = 102 \Leftrightarrow x = \frac{102}{24} \Leftrightarrow x = \frac{17}{4}.$$

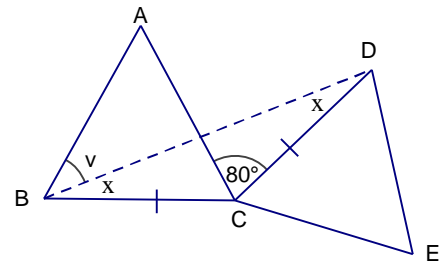
Dæmi 14. Svar: 40° .

LAUSN: Í jafnhliða þríhyrningi eru öll horn 60° . Þar sem ABC og CDE eru eins er þríhyrningurinn BDC jafnarma.

Þá er $\angle BCD = 60^\circ + 80^\circ = 140^\circ$. Svo gildir

$\angle BDC = \angle DBC = x$ og þá gefur hornasumma

þríhyrningsins BDC að $x + x + 140^\circ = 180^\circ$ eða $2x = 40^\circ$ og þá er $x = 20^\circ$. Þá er $v = \angle ABD = 60^\circ - 20^\circ = 40^\circ$.

Dæmi 15. Svar: 5.

LAUSN: Við táknum þessar 10 samliggjandi heiltölur sem

$x-4, x-3, x-2, x-1, x, x+1, x+2, x+3, x+4, x+5$. Summa þeirra er 5 svo við fáum jöfnuna $(x-4) + (x-3) + (x-2) + (x-1) + x + (x+1) + (x+2) + (x+3) + (x+4) + (x+5) = 5$ sem er jafngliti $10x + 5 = 5$ eða $10x = 0$ svo $x = 0$. Stærsta talan er því 5.

Dæmi 16. Svar: $2\frac{2}{3}$ eða $\frac{8}{3}$.

LAUSN: Hér fæst að einn fiskur er andvirði $\frac{2}{3}$ af brauðhleif sem gefa $\frac{2}{3} \cdot 4 = \frac{8}{3} = 2\frac{2}{3}$ af hrísgrjónapokum.

Dæmi 17. Svar: $\frac{7}{12}$.

LAUSN: Af 60 sekúndum er ekki grænt ljós í $30 + 5 = 35$ sekúndur (rautt og gult). Líkurnar eru því $\frac{35}{60} = \frac{7}{12}$.

Dæmi 18. Svar: 28 ár.

LAUSN: Samanlagður aldur allra á námskeiðinu er $40 \cdot 17 = 680$ ár. Samanlagður aldur stúlkanna er $20 \cdot 15 = 300$ ár og samanlagður aldur drengjanna er $15 \cdot 16 = 240$ ár. Samanlagður aldur fullorðinna er þá $680 - 300 - 240 = 140$ ár. Meðalaldur þess er

því $\frac{140}{5} = 28$ ár.

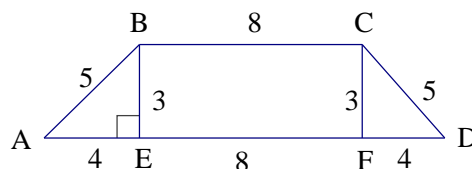
Dæmi 19. Svar: 34.

LAUSN: Við skiptum trapisunni upp í þrjá hluta eins og myndin sýnir. Þríhyrningarnir ABE og DCF eru

eins og grunnlínur þeirra eru $AE = FD = \frac{16-8}{2} = 4$

að lengd. Þeir eru rétthyrndir. Regla Pýþagórasar

gefur þá $AB^2 = 3^2 + 4^2 = 9 + 16 = 25$ svo $CD = AB = 5$. Ummálið er þá $5 + 8 + 5 + 16 = 34$.

Dæmi 20: Svar: 124° .

LAUSN: Látum $\angle B = 2x$ og $\angle C = 2y$. Hornasumma

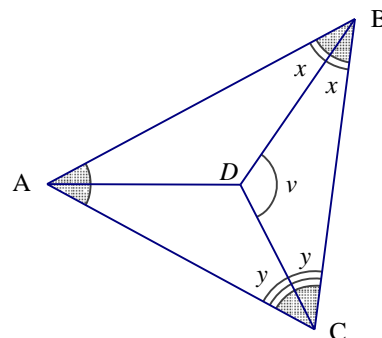
$\triangle ABC$ er 180° svo $68^\circ + 2x + 2y = 180^\circ$ sem gefur

$$2x + 2y = 180^\circ - 68^\circ \text{ eða } x + y = \frac{112^\circ}{2} = 56^\circ.$$

Hornasumma þríhyrningsins BDC er 180° og þá fæst

jafnan $x + v + y = 180^\circ$ eða

$$v = 180^\circ - (x + y) = 180^\circ - 56^\circ = 124^\circ.$$

Dæmi 21. Svar: 40.

LAUSN: Áður en bókstöfunum var fjölgað var heildarfjöldi númeraplatna

$5 \cdot 3 \cdot 4 = 60$. Ef við bætum bókstöfunum tveimur við annað mengið verða plöturnar

$5 \cdot 5 \cdot 4 = 100$ talsins og það er fjölgun um $100 - 60 = 40$ plötur. Ef einn bókstafur

bætist við annað mengið og annar við þriðja mengið er heildarfjöldi platna

$5 \cdot 4 \cdot 5 = 100$ og því sama fjölgun. Aðrir kostir gefa færri plötur. Þeir eru:

Báðar tölur í fyrsta mengið gefur $7 \cdot 3 \cdot 4 = 84$ plötur.

Báðar tölur í þriðja mengið gefur $5 \cdot 3 \cdot 6 = 90$ plötur.

Önnur talan í fyrsta mengið og hin í annað gefur $6 \cdot 4 \cdot 4 = 96$ plötur.

Önnur talan í fyrsta mengið og hin í þriðja gefur $6 \cdot 3 \cdot 5 = 90$ plötur.